

Nr 127.

Av herr **Karlsson, Oscar Gottfrid**, och herr **Wangson, Otto**,
*i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till personalstat för
Vipeholms sjukhus.*

I årets statsverksproposition är beträffande Vipeholms sjukhus, som är avsett att öppnas för sitt ändamål omkring den 1 oktober 1935, i staten upptaget bland andra ordinarie befattningar 68 skötare, 8 översköterskor och 17 sköterskor.

Sjukhusets klientel skall bestå av *vuxna svårskötta obildbara sinnesslöa av mankön*, fördelade på 16 avdelningar. Av dessa äro 4 avsedda för lugna patienter, med ett platsantal av 152, d. v. s. 38 på vardera avdelningen, 8 halvoraliga avdelningar, med ett platsantal av 320, eller 40 på varje avdelning och slutligen 4 oroliga avdelningar avsedda sammanlagt 140 patienter eller 35 på varje.

Medicinalstyrelsen anför beträffande klientelet, att de patienter för vilka sjukhuset vore avsett — *vuxna svårskötta obildbara sinnesslöa* — toge på grund av ofta förekommande utbrott av oro och hänsynslös våldsamhet eller oförmåga och motsträvighet vid daglig ans och passning vårdpersonalens kroppskrafter starkt i anspråk, varför denna personal, för att kunna begränsas till rimligt antal, i stor utsträckning borde vara manlig. Å andra sidan finnes starkt behov av den fullständigare utbildning i allmän sjukvård, som stode den kvinnliga personalen till buds, samt av kvinnans mera utpräglade förmåga att uppehålla prydighet och trevnad inom avdelningarna. Styrelsen hade därför tänkt sig att personalen skulle vara manlig å avdelningarna för oroliga och halvoraliga, fränsett en sköterska å varje sådan avdelning för bestyren med matservering, städning och dylikt, samt en översköterska för varje våning med dess två avdelningar, under det att personalen i paviljongerna för de lugnaste patienterna skulle bliva uteslutande kvinnlig, likaledes med en översköterska för varje dubbelavdelning. Som av det sagda framginge, ansåges en översköterska kunna handhava tvenne i samma våning belägna avdelningar, i det att den individuella vården av här ifrågavarande patienter icke toge avdelningsledarens tid i anspråk i tillnärmelsevis samma grad som å ett vanligt sinnessjukhus. För varje underavdelning hade styrelsen däremot beräknat särskilt arvode att utgå för s. k. nästansvarighet.

Mot denna medicinalstyrelsens motivering för personaluppsättningen vid detta sjukhus kunna vägande invändningar göras. Styrelsen framhåller klientelet's svåra beskaffenhet, och häri torde alla kunna instämma. Det är just av denna anledning som manlig personal föreslagits på såväl oroliga som halvoraliga avdelningar. Men så anser styrelsen att det för

åstadkommande av prydlighet och trevnad på avdelningarna bör vara kvinnlig ledning å dessa, och föreslår därför översköterskor i stället för överskötare. Det torde kunna ifrågasättas huruvida patienter av här ifrågavarande slag kunna värdesätta dylika strävanden på ett rätt sätt, det är ju ofta så att förstörelselustan hos denna kategori är ganska stor. Helt säkert kunde den manliga personalen själv åstadkomma nödig trevnad å avdelningarna. Det kvinnliga inslaget å de halvroliga och oroliga avdelningarna vid Vipeholm torde knappast komma till sin rätt, det kan rent av sättas ifråga om en översköterska skulle kunna vistas å dessa avdelningar med hänsyn till dessa patienters aggressivitet och hänsynslösa våldsamhet. Icke heller kunna översköterskor anses erforderliga för ombesörjande av sådan sjukvård som kräver lasarettutbildning, då den föreslagna förestånderskan bör kunna handhava denna uppgift.

En annan invändning, som kan göras mot medicinalstyrelsens förslag, är att en och samma person skall svara för tvenne avdelningar. Såväl klienteletts svåra beskaffenhet som avdelningarnas storlek torde inte berättiga till att den vid våra sinnessjukhus tillämpade principen med en översköterska eller överskötare på varje avdelning frångås, så som här föreslagits. Erfarenheterna från anstalterna för obildbara imbecilla, där systemet med *en* överskötare, respektive översköterska för två avdelningar i samma våning blev infört, lära vara av den art, att de icke borde locka till efterföljd. Vi vilja därför föreslå, att varje avdelning kommer att förestås av var sin översköterska eller överskötare.

I stället för föreslagna 8 översköterskebefattningar skulle det sålunda enligt här framlagt förslag bli 4 översköterskebefattningar och 12 överskötarebefattningar. Ifrågasättas kan emellertid, om icke en mot den ökning i den ordinarie sjukvårdspersonalens antal svarande minskning i den föreslagna extra ordinarie personalens antal skulle kunna ske.

Under återopande av vad här ovan blivit anfört få vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i förslaget till ordinarie befattningshavare vid statens sinnessjukhus, att antalet överskötare bestämmes till 164 istället för 152, och antalet översköterskor till 336 istället för 340.

Stockholm den 23 januari 1935.

Oscar Gottfrid Karlsson.

Otto R. Wangson.